

Правові засади здійснення правосуддя та кримінальної юстиції

Навчальна дисципліна для майбутніх юристів, що формує розуміння конституційних основ правосуддя, судової системи України та принципів кримінального провадження

Конституційна основа правосуддя в Україні

Стаття 124 Конституції України встановлює, що правосуддя здійснюють виключно суди, а делегування судових функцій іншим органам чи особам суворо заборонено.

Народ України безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через інститут присяжних, що забезпечує демократичний контроль громадянського суспільства.

З 2019 року Україна офіційно визнає юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на своїй території згідно з Римським статутом.

Судоустрій та незалежність суддів

Територіальність і спеціалізація

Стаття 125 Конституції встановлює принципи територіальності та спеціалізації судів, що забезпечує доступність та ефективність правосуддя для всіх громадян України.

Верховний Суд

Верховний Суд є найвищою судовою інстанцією України, що забезпечує єдність судової практики. В системі також функціонують вищі спеціалізовані суди.

Гарантії незалежності

Стаття 126 Конституції гарантує незалежність і недоторканність суддів. Заборонено здійснювати вплив на суддів у будь-який спосіб.

Безстрокове обіймання посади

Судді обіймають посади безстроково. Конституція чітко визначає підстави для звільнення та забезпечує механізми захисту статусу суддів.

Основні принципи кримінального провадження

→ Кримінальний процесуальний кодекс

Структурований документ, що регулює всі етапи кримінального провадження від початку до виконання вироку

→ Права і свободи учасників

Система гарантій для підозрюваних, обвинувачених, потерпілих та інших учасників кримінального процесу

→ Процесуальні ролі

Чіткий розподіл функцій між суддею, прокурором, слідчим, адвокатом та іншими учасниками

Забезпечення кримінальної юстиції

Досудове розслідування

Початок кримінального провадження, проведення слідчих дій, збирання доказів, повідомлення про підозру. Важливий етап, що визначає подальший рух справи.

Судовий розгляд

Безпосередній розгляд справи по суті з дотриманням принципів змагальності та рівності сторін, дослідження доказів, дебат сторін.

Окремо виділяють особливі порядки кримінального провадження: угоди про визнання вини, провадження у формі приватного обвинувачення та інші.

Підготовче провадження

Перевірка судом можливості і призначення судового розгляду, вирішення клопотань, визначення порядку дослідження доказів.

Ухвалення рішення

Постановлення вироку або іншого рішення на основі всебічного і об'єктивного дослідження всіх обставин справи.

Роль держави у забезпеченні правосуддя

Держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів

—Стаття 130 Конституції України

- Фінансування судів через **Державний бюджет України** ключовою гарантією їх незалежності
- Держава забезпечує **особисту безпеку суддів** та членів їхніх сімей
- Конституція **забороняє створення** надзвичайних та особливих судів
- Встановлена **відповідальність за вплив** на суддів у будь-який спосіб

Значення правових засад для справедливості

Ефективне правосуддя—основа демократичного суспільства

Вивчення дисципліни «Правові засади здійснення правосуддя та кримінальної юстиції» формує глибоке розуміння системи судочинства та надає майбутнім юристам необхідні компетентності для професійної діяльності.

Запрошуємо вас до детального вивчення принципів та механізмів, що забезпечують справедливе, неупереджене та ефективне правосуддя в Україні.